

“Waardevolle bijdrage aan een schurend gesprek”

In een volle zaal in theater Meervaart, presenteerde Henri de Groot (hoogleraar Regionaal Economische Dynamiek aan de Vrije Universiteit te Amsterdam) en (Arjan Heyma, Adjunct-directeur en hoofd cluster Arbeid bij SEO Economisch Onderzoek) de *Economische Verkenningen Metropoolregio Amsterdam*. De Groot: “Het is tijd om met elkaar het schurende gesprek aan te gaan over de fundamentele keuzes waar we als regio voor staan.”

De economie van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) wordt gekenmerkt door een sterk verdienvermogen, grote vermogens van huishoudens en een uitstekende bereikbaarheid van voorzieningen, blijkt uit de [Economische Verkenningen Metropoolregio Amsterdam 2023](#). De klappen van de coronacrisis heeft de regio achter zich gelaten. Na een historisch unieke economische krimp in 2020 (-7,7%), volgde groei in de twee jaren daarna (6,4% respectievelijk 7,8%). Voor de jaren 2023 en 2024 is de verwachte groei ongeveer 3,0%, een gunstig cijfer vergeleken met Nederland als geheel en ons omringende landen. Niet iedereen profiteert echter in gelijke mate van de welvaartsgroei. De regio kent relatief hoge werkloosheid, zeer hoge fijnstofemissies en grote verschillen in inkomens en vermogens.

In de EVMRA 2023 wordt voor het eerst uitgebreid ingegaan op het opkomende begrip ‘brede welvaart’, dat zich vrij vertaalt naar welvaart hier en nu, elders en later. ‘Breed’ betekent dat economische groei niet voldoende is om welvaart te hebben, ook duurzaamheid en sociale inclusie zijn belangrijk. De Groot: “We hebben geprobeerd ‘brede welvaart’ te laden voor de Metropoolregio Amsterdam. We hopen dat dit een waardevolle bijdrage levert aan een schurend gesprek dat in de regio plaats moet vinden.” In een apart [beleidsdossier](#) wordt brede welvaart nader geanalyseerd en in de context van de MRA geplaatst.

Schurend gesprek

Dat ‘schurende gesprek’ is volgens De Groot hoognodig. “Het probleem laat zich door dit eenvoudige zinnetje samenvatten: ‘Het gaat heel goed met ons, maar wel ten koste van toekomstige generaties en generaties elders.’ Dat is natuurlijk onacceptabel. De huidige groei is op deze manier niet vol te houden. We moeten fundamentele keuzes maken.”

Die keuzes spelen volgens De Groot zich af volgens in een driehoek tussen drie punten: economie, duurzaamheid en sociale inclusie. “Die drie punten komen nooit samen. Als je meer voor het een kiest, kom je verder af van de andere. En dus moet je kiezen en afruilen tussen wat je belangrijk vindt. Zo valt de MRA op door een groot verdienvermogen maar ook grote fijnstofemissies. De Groot: “Dat roept de vraag op: welke economische ontwikkeling willen we zien? Om het concreet te maken: hoe kijken we aan tegen de relatief vervuilende industrie in de IJmond? Past dat in onze toekomst en zo ja, hoe?” Een ander heikel punt wordt gevormd door de toenemende armoedecijfers en de toenemende scheefheid in de inkomensverdeling. “Als niet iedereen profiteert van de welvaart, gaat er iets mis.”

Krappe arbeidsmarkt

Arjan Heyma ging in op de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Heyma: "Mijn belangrijkste boodschap is: de arbeidsmarkt is zeer krap en *we ain't seen nothing yet*. De komende decennia zal de krapte alleen maar toenemen." Om de krapte op te vangen is het nodig om de arbeidsparticipatie te laten toenemen, in te zetten op arbeidsmigratie en de arbeidsproductiviteit te laten stijgen. Heyma: "Gelukkig groeit de arbeidsparticipatie, maar het einde van die groei is in zicht." Arbeidsmigratie is toegenomen, maar volgens Heyma geen oplossing voor de lange termijn: "Meer arbeidsmigratie zorgt ook voor schaarste in andere domeinen, zoals huisvesting." De arbeidsproductiviteit moet groeien, maar dat is lastig in een economie met een grote dienstensector, zoals die van de MRA. Uiteindelijk moeten we streven naar gebalanceerde arbeidsmigratie, hogere arbeidsproductiviteit en voldoende arbeidsparticipatie."

Naast de krapte op arbeidsmarkt ziet De Groot nog twee grote uitdagingen voor de regio: "De energietransitie begint op stoom te komen, maar tegelijkertijd moet er nog veel gebeuren. En daar komt herstel van de waterkwaliteit en biodiversiteit nog bij. Andere grote opgaven liggen er rondom de toegankelijkheid van de regio en opgaven van de woningmarkt." Het goede nieuws is: het schaalniveau van de MRA past de regio. "We leven in een land waarin de gemeentes te klein zijn en de provincies te groot. De metropoolregio vult precies dat gat. Dus aan de slag, zou ik zeggen! Den Haag heeft jarenlang een pauze genomen, en doet dat nu weer door de val van het kabinet. Maar dat hoeven wij niet te doen. Er liggen grote opgaven met grote urgentie voor ons, dus we hebben geen tijd te verliezen, We moeten het gesprek met elkaar aangaan en daarom ingewikkelde en pijnlijke keuzes te maken. Ik wens u prachtige, schurende gesprekken toe".

"Nu aan de knoppen draaien"

Wethouder Sofyan Mbarki (Economische Zaken, Amsterdam) nam het eerste exemplaar in ontvangst. Mbarki: "Dit is de elfde keer dat we de EVMRA presenteren, een mooie en belangrijke traditie. Wij hebben Henri de Groot al in het college B&W op bezoek gehad waar hij een presentatie heeft gegeven. Ik raad elke gemeenteraad of college B&W aan om dat ook te doen. Het biedt de mogelijkheid om verdiepende vragen te stellen en het vormt een uitstekende aanleiding om met elkaar dat belangrijke gesprek te voeren over de grote voorliggende vraagstukken waar Henri over spreekt."

De inhoud van de EVMRA 2023 biedt daarvoor genoeg stof. Mbarki: "Mij valt op dat de regio weerbaar en wendbaar is. Het V-vorige herstel – sterke krimp, gevolgd door forse groei – laat dat zien. En wat die fundamentele keuzes betreft: nu hebben we nog economische groei, dus wat mij betreft is dit het moment om aan de knoppen te draaien."

Een van die dossiers waar keuzes gemaakt moeten worden, is de strijd om de ruimte. Mbarki: "En laten we daarbij niet vergeten dat er ook ruimte voor bedrijvigheid moet zijn. Dat geldt voor de dienstensector, de maakindustrie in het algemeen en lokale ambachten en vakmanschap. Brede welvaart heeft een sterke en diverse lokale economie nodig."